

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ

Vedic Literature of Ancient India

ଉପନିଷଦ

(ଉପନିଷତ୍)

Upanishad / उपनिषत्

୧୦୮ ଉପନିଷଦ (ଭାଗ – ୪)

108 Upanishad (Vol – 4)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଉପଦେଷ୍ଟା

ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ସତ୍ୟୋଷ କୁମାର ମିଶ୍ର

ସଂପାଦକ, ହିନ୍ଦୁ ମହାସଭା, ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା

ବେଦ ଉପନିଷଦ

ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକ 'ବେଦ ଯୁଗ'ର ଶେଷ ଆଡ଼କୁ ରଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଉପନିଷଦ 'ଷଦ' ଶବ୍ଦରୁ ଆସିଅଛି, ଷଦ ଅର୍ଥାତ 'ବସିବା', ଏଥିରେ ପୂର୍ବରେ 'ଉପ' ଓ 'ନି' କୁ ଯୋଡ଼ା ଯାଇଛି । ଅର୍ଥାତ 'ଉପ' ର ଅର୍ଥ ପାଖରେ , 'ନି' ର ଅର୍ଥ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ, ତେଣୁ ଉପ-ନି-ଷଦ, ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଲା, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ବସିବା, ଅର୍ଥାତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ପଣ ସହିତ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ବସି ବେଦର ଶେଷ ଭାଗ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା । ଉପନିଷଦକୁ ବେଦର ଚତୁର୍ଥ ସ୍ତର ବା ଅଂଶ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

ଯେହେତୁ ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକ ବେଦର ଅନ୍ତ ଆଡ଼କୁ ରଚନା କରାଯାଇଥିଲା, ସେଥିପାଇଁ ଏହାକୁ 'ବେଦାନ୍ତ' ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଅଧିକାଂଶ ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକର ବିଷୟବସ୍ତୁ 'ଆତ୍ମବିଦ୍ୟା' ଓ 'ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା' ଉପରେ ଆଧାରିତ । ଏହାକୁ ଅନେକ ଗବେଷକ ବା ପଣ୍ଡିତ ବା ଜ୍ଞାନୀମାନେ ଅନେକ ଆଖ୍ୟା ଦେଇଛନ୍ତି ଯଥା – 'ଆଦି ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ' ଏହାକୁ 'ଆତ୍ମ ଓ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା' କହିଛନ୍ତି, 'ମାକ୍ଷ ମୁଲ୍ଲେର୍' ଓ 'ପାଉଲ୍ ଦେଉସାନ୍' ଏହାକୁ 'ଗୁପ୍ତ ଶିକ୍ଷା', ଓ 'ପାଟ୍ରିକ୍ ଓଲିଭେଲ୍ଲେ' 'ଲୁକ୍କାୟିତ ଅର୍ଥ', ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ।

ଏହା କୁହାଯାଏ ଯେ, ଯେଉଁ ଶିଷ୍ୟ ମାନଙ୍କର ଚରିତ୍ର, ଶିକ୍ଷା ଓ ଗୁରୁଭକ୍ତି ଠିକ ରହୁଥିଲା, ସେମାନଙ୍କୁ କେବଳ ଉପନିଷଦ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳୁଥିଲା । ସେଇଥିପାଇଁ ଉପନିଷଦ ମାନଙ୍କୁ "ଗୁପ୍ତ ବିଦ୍ୟା" କୁହାଯାଏ ।

ଇତିହାସକାର ଓ ଗବେଷକ ମାନଙ୍କ ଅନୁସାରେ ବେଦରେ ସମୁଦାୟ ୧୦୮ଟି ଉପନିଷଦ ଅଛି । ଏହିସବୁ ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବେଦ ଅଧୀନରେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଓ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅନୁସାରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ବିଭକ୍ତିକରଣର ପଦ୍ଧତି ଗୁଡ଼ିକ ହେଲେ - ମୁଖ୍ୟ, ସାମାନ୍ୟ, ସନ୍ନ୍ୟାସ, ଶାକ୍ତ, ବୈଷ୍ଣବ, ଶୈବ, ଓ ଯୋଗ । ଅର୍ଥାତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବେଦର ମୁଖ୍ୟ, ସାମାନ୍ୟ, ସନ୍ନ୍ୟାସ, ଶାକ୍ତ, ବୈଷ୍ଣବ, ଶୈବ, ଓ ଯୋଗ ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକ ଅଛି । (ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଟେବୁଲ୍‌ରେ ଏହାର ସଂକ୍ଷିପ୍ତକରଣ ପାଇ ପାରିବେ)

ଏସବୁ ଉପନିଷଦ ଭିତରୁ ଦଶୋପନିଷଦ, ଅର୍ଥାତ ୧୦ଟି ଉପନିଷଦକୁ 'ମୁଖ୍ୟ ଉପନିଷଦ' ଭାବରେ ମାନନ୍ତି, ଏଥିରେ, ପରେ ଆଉ ୩ଟି ଉପନିଷଦ ଯୋଗ କରାଯାଇ ଏହାକୁ ୧୩ଟି କରିଦିଆଗଲା । ତେଣୁ ୧୩ଟି ମୁଖ୍ୟ ଉପନିଷଦ, ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲେ - (ଦଶୋପନିଷଦ) - ଈଶ, କେନ, କଠ, ପ୍ରଶ୍ନ, ମୁଣ୍ଡକ, ମାଣ୍ଡୁକ୍ୟ, ତୈତ୍ତିରୀୟ, ଐତରେୟ, ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟ ଓ ବୃହଦାରଣ୍ୟକ, (ଅତିରିକ୍ତ) - କୌଷୀତକି, ଶ୍ୱେତାଶ୍ୱତର ଓ ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ ।

ବେଦ - ଉପନିଷଦ ସଂଗଠନ

ବେଦ	ସଂଖ୍ୟା	ମୁଖ୍ୟ	ସାମାନ୍ୟ	ସନ୍ନ୍ୟାସ	ଶାକ୍ତ	ବୈଷ୍ଣବ	ଶୈବ	ଯୋଗ
ଉକ୍ ବେଦ	୧୦	ଐତରେୟ, କୌଷୀତକି	ଆତ୍ମବୋଧ, ମୁକ୍ତଲ	ନିର୍ବାଣ	ତ୍ରିପୁରା, ସୌଭାଗ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମୀ, ବହୁତ,	-	ଅକ୍ଷମାଳିକା	ନାଦବିନ୍ଦୁ
ସାମବେଦ	୧୨	ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟ, କେନ	ବକ୍ରସୂତୀ, ମହା, ସାବିତ୍ରୀ,	ଆରୁଣେୟ, ମୈତ୍ରେୟ, ସଂନ୍ୟାସ, କୁଷ୍ଠିକା	-	ବାସୁଦେବ, ଅବ୍ୟକ୍ତ	ରୁଦ୍ରାକ୍ଷଜୀବା ଲ, ଜବାଳି	ଯୋଗଚୂଡ଼ାମଣି, ଦର୍ଶନ
କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ	୩୨	କଠ, ତୈତ୍ତିରୀୟ, ଶ୍ୱେତାଶ୍ୱତର, ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ,	ସର୍ବସାର, ଶୁକରହସ୍ୟ, ସ୍ୱୟ, ଗର୍ଭ, ଶାରୀରକ, ଏକାକ୍ଷର, ଅକ୍ଷି	ବ୍ରହ୍ମ, ଅବଧୂତ, କଠଶ୍ରୁତି	ସରସ୍ୱତୀ ରହସ୍ୟ	ନାରାୟଣ, କଳି ସତ୍ତରଣ	କୈବଲ୍ୟ, କାଳାଗ୍ନି ରୁଦ୍ର, ଦକ୍ଷିଣାମୂର୍ତ୍ତି, ରୁଦ୍ରହୃଦୟ, ପଞ୍ଚବ୍ରହ୍ମ	ଅମୃତବିନ୍ଦୁ, ତେଜୋବିନ୍ଦୁ, ଅମୃତନାଦ, କ୍ଷୁରିକା, ଧାନବିନ୍ଦୁ, ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା, ଯୋଗତତ୍ତ୍ୱ, ଯୋଗଶିଖା, ଯୋଗକୁଣ୍ଡଳିନୀ, ବରାହ
ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ	୧୮	ଇଶ, ବୃହଦାରଣ୍ୟକ	ସୁବାଲ, ମନ୍ତ୍ରିକ, ନିରାଲମ୍ବ, ପୈଙ୍ଗଲ, ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ମୁକ୍ତିକା	ଜୀବାଲ, ଭିକ୍ଷୁକ, ତୁରୀୟାତୀତ ଅବଧୂତ, ୟାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ, ଶାବ୍- ୟାୟନୀୟ,	-	ତାରସାର	-	ଅଦ୍-ବୟ ତାରକ, ହଂସ, ତ୍ରିଶିଖ-ବ୍ରାହ୍ମଣ, ମଣ୍ଡଳ-ବ୍ରାହ୍ମଣ

ବେଦ	ସଂଖ୍ୟା	ମୁଖ୍ୟ	ସାମାନ୍ୟ	ସନ୍ଧ୍ୟାସ	ଶାକ୍ତ	ବୈଷ୍ଣବ	ଶୈବ	ଯୋଗ
ଅଥର୍ବ ବେଦ	୩୨	ମୁଣ୍ଡକ, ମାଣ୍ଡୁକ୍ୟ, ପ୍ରଶ୍ନ,	ଆତ୍ମା, ସୂକ୍ଷ୍ମ, ପ୍ରାଣାଗ୍ନିହୋତ୍ର	ଆଶ୍ୱମେଧ, ନାରଦପରିବ୍ରାଜକ, ପରମହଂସ, ପରମହଂସ ପରିବ୍ରଜକ, ପରବ୍ରହ୍ମ,	ସୀତା, ଦେବୀ, ତ୍ରିପୁରାତାପିନୀ, ଭାବନ	ନୃସିଂହ ତାପନୀୟ, ମହାନାରାୟଣ, ରାମ ରହସ୍ୟ, ରାମ ତାପନୀୟ, ଗୋପାଳ- ତାପନୀ, କୃଷ୍ଣ, ହୃଦୟୀବ, ଦତ୍ତାତ୍ରେୟ, ଗରୁଡ଼	ଅଥର୍ବସିରସ, ଅଥର୍ବଶିଖା, ବୃହଜ୍ଜାବାଳ, ଶରଭ, ଭୃଗୁଜାବାଳ, ଗଣପତ୍ୟର୍ଥବ ଶୀର୍ଷ	ଶାନ୍ତିଲ୍ୟ, ପଶୁପତିବ୍ରହ୍ମ, ମହାବାକ୍ୟ
ସମୁଦାୟ	୧୦୮	୧୩	୨୧	୧୯	୮	୧୪	୧୩	୨୦

ପ୍ରୀୟ ପାଠକ,

ବିଭିନ୍ନ ସୂତ୍ରରୁ ଉପଲବ୍ଧ ଉପନିଷଦ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାମାନ୍ୟ ଅନ୍ତର ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ, ଏହା ଭୁଲ୍ କିମ୍ବା ତୃଟିଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ, ଏହା କେବଳ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସଂସ୍କରଣ ଅଟେ । ଏହି ଉପନିଷଦ ସଂସ୍କରଣରେ ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ପ୍ରକାଶିତ "ଇଶାଦି ବିଂଶୋତ୍ତରଶତୋପନିଷଦଃ" ପୁସ୍ତକ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି ।

ଆମ ଜ୍ଞାନ ଅବଧିରେ, ଧ୍ୟାନ ପୂର୍ବକ ସମସ୍ତ ସାବଧାନ, ଓ ଯତ୍ନର ସହିତ ଓଡ଼ିଆରେ ରୂପାନ୍ତର କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ଭୁଲ୍ ବା ତୃଟି ରହିଥାଇପାରେ, ଯଦି କିଛି ତୃଟି ରହିଯାଇଥାଏ, ତାହା ସଂପାଦକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚରକୁ ଆଣିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

ଆଶାକରୁଛି, ଏହା ସମସ୍ତ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଭାଷୀ ଜ୍ଞାନଲିପ୍ତ ଜନମାନଙ୍କ କାମରେ ଆସିବ ଓ ଏହାକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ, ତଥା ଭବିଷ୍ୟତ ପିଢ଼ି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚାଇ ଭାରତର ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରାକୁ ବଜାୟ ରଖିବେ ।

ତାରିଖ - ୧୦.୦୯.୨୦୨୧

ଗଣେଶ ଚତୁର୍ଥୀ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦକ

ସଂସାରଫଳ, ପଟ୍ଟାମୁଣ୍ଡାଇ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା, ଓଡ଼ିଶା

ବୈଷ୍ଣବ ଉପନିଷଦ

(Vaishnava Upanishad)

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ତାରସାର ଉପନିଷଦ

(Taarasaaropanisat / Taarasaara Upanishad)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ ଓମ ପ୍ରକାଶ ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦକ

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ ଓମ ପ୍ରକାଶ ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ

ମଧ୍ୟାଞ୍ଚଳୀ, ଶ୍ରୀରାମଦେବଜୀୟୁ,

କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା, ଓଡ଼ିଶା

opsarangi@gmail.com

ତାରସାରୋପନିଷତ୍ / ତାରସାର ଉପନିଷଦ

॥ ଅଥ ତାରସାରୋପନିଷତ୍ ॥

ଯନ୍ନାରାୟଣତାରାର୍ଥସତ୍ୟଜ୍ଞାନସୁଖାକୃତି ।

ତ୍ରିପାନ୍ନାରାୟଣାକାରଂ ତଦ୍-ବ୍ରହ୍ମେବାସ୍ମି କେବଲମ୍ ॥

ଓଁ ପୂର୍ଣ୍ଣମଦଃ ପୂର୍ଣ୍ଣମିଦଂ ପୂର୍ଣ୍ଣାତ୍-ପୂର୍ଣ୍ଣମୁଦତ୍ୟତେ ।

ପୂର୍ଣ୍ଣସ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣମାଦାୟ ପୂର୍ଣ୍ଣମେବାବଶିଷ୍ୟତେ ॥

ଓଁ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ॥

ହରିଃ ଓଁ ॥

(ଅବିମୁକ୍ତୋପାସନୋପଦେଶଃ)

ବୃହସ୍ପତିରୁବାଚ ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟଂ ଯଦନ୍ତୁ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରଂ ଦେବାନାଂ

ଦେବୟଜନଂ ସର୍ବେଷାଂ ଭୂତାନାଂ ବ୍ରହ୍ମସଦନଂ ତସ୍ମାଦ୍ୟତ୍ର

କୃତନ ଗଚ୍ଛେତ୍ତଦେବ ମନୋତେତି ।

ଇଦଂ ବୈ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରଂ ଦେବାନାଂ ଦେବୟଜନଂ ସର୍ବେଷାଂ ଭୂତାନାଂ

ବ୍ରହ୍ମସଦନମବିମୁକ୍ତଂ ବୈ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରଂ ଦେବାନାଂ ଦେବୟଜନଂ

ସର୍ବେଷାଂ ଭୂତାନାଂ ବ୍ରହ୍ମସଦନମ୍ ।

ଅତ୍ର ହି ଜନ୍ତୋଃ ପ୍ରାଣେଷୁକ୍ରମମାଣେଷୁ ରୁଦ୍ରସ୍ତାରକଂ ବ୍ରହ୍ମ ବ୍ୟାତସ୍ତେ

ୟେନାସ୍ରାବମୃତୀ ଭୂତ୍ୱା ମୋକ୍ଷୀ ଭବତି ।

ତସ୍ମାଦବିମୁକ୍ତମେବ ନିଷେବେତ । ଅବିମୁକ୍ତଂ ନ ବିମୁକ୍ଷେତ୍ ।

ଏବମେବୈଷ ଭଗବନ୍ନିତି ବୈ ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟଃ ॥ ୧॥

(ନାରାୟଣସୁକ୍ଷ୍ମାକ୍ଷରତାରକମ୍)

ଅଥ ହୈନଂ ଭାରଦ୍ବାଜଃ ପପ୍ରଚ୍ଛ ଯୁକ୍ତିବଲ୍ଲ୍ୟଂ କିଂ ତାରକମ୍ ।

କିଂ ତାରୟତୀତି ସ ହୋବାଚ ଯୁକ୍ତିବଲ୍ଲ୍ୟଃ ।

ଓଁ ନମୋ ନାରାୟଣାୟେତି ତାରକଂ ଚିଦାତ୍ମକମିତ୍ୟୁପାସିତବ୍ୟମ୍ ।

ଓମିତ୍ୟେକାକ୍ଷରମାତ୍ମସ୍ବରୂପମ୍ । ନମ ଇତି ଦ୍ବ୍ୟକ୍ଷରଂ ପ୍ରକୃତିସ୍ବରୂପମ୍ ।

ନାରାୟଣାୟେତି ପଞ୍ଚାକ୍ଷରଂ ପରଂବ୍ରହ୍ମସ୍ବରୂପମ୍ ଇତି । ଯୁ ଏବଂ ବେଦ ସୋଽମୃତୋ ଭବତି ।

ଓମିତି ବ୍ରହ୍ମ ଭବତି । ନକାରୋ ବିଷ୍ଣୁର୍ଭବତି । ମକାରୋ ରୁଦ୍ରୋ ଭବତି ।

ନକାର ଇଶ୍ବରୋ ଭବତି । ରକାରୋଽଶ୍ବଂ ବିରାଡ୍ ଭବତି । ଯକାରଃ ପୁରୁଷୋ ଭବତି ।

ଶକାରୋ ଭଗବାନ୍ଭବତି । ଯକାରଃ ପରମାତ୍ମା ଭବତି ।

ଏତଦ୍ୱୈ ନାରାୟଣସ୍ୟାକ୍ଷରଂ ବେଦ ପରମପୁରୁଷୋ ଭବତି ॥

॥ ତାରସାରୋପନିଷସୁ ଋଗ୍-ବେଦଃ ପ୍ରଥମଃ ପାଦଃ ॥ ୧॥

(ନାରାୟଣସୁକ୍ଷ୍ମାକ୍ଷରତାରକମ୍)

ଓମିତ୍ୟେତଦକ୍ଷରଂ ପରଂ ବ୍ରହ୍ମ । ତଦେବୋପାସିତବ୍ୟମ୍ ।

ଏତଦେବ ସୁକ୍ଷ୍ମାକ୍ଷରଂ ଭବତି । ତଦେତଦକ୍ଷାତ୍ମକୋଽଶ୍ବଧା ଭବତି ।

ଅକାରଃ ପ୍ରଥମାକ୍ଷରୋ ଭବତି । ଉକାରୋ ଦ୍ବିତୀୟାକ୍ଷରୋ ଭବତି ।

ମକାରସ୍ତୃତୀୟାକ୍ଷରୋ ଭବତି । ବିନ୍ଦୁସ୍ତୁରୀୟାକ୍ଷରୋ ଭବତି ।

ନାଦଃ ପଞ୍ଚମାକ୍ଷରୋ ଭବତି । କଳା ଷଷ୍ଠାକ୍ଷରୋ ଭବତି ।

କଳାତୀତା ସପ୍ତମାକ୍ଷରୋ ଭବତି । ତତ୍ପରଶ୍ଚାଷ୍ଟମାକ୍ଷରୋ ଭବତି ।

ତାରକତ୍ବାଦାରକୋ ଭବତି । ତଦେବ ତାରକଂ ବ୍ରହ୍ମ ତ୍ବଂ ବିଦ୍ଧି ।

ତଦେବୋପାସିତବ୍ୟମ୍ ॥ ୧॥

(ପ୍ରଣବାବୟବଦେବତାଃ)

ଅତ୍ରେତେ ଶ୍ଳୋକା ଭବନ୍ତି —

ଅକାରାଦଭବଦ୍-ବ୍ରହ୍ମା ଜାମ୍ବବାନିତିସଂଜ୍ଞକଃ ।

ଉକାରାକ୍ଷରସଂଭୂତ ଉପେନ୍ଦ୍ରୋ ହରିନାୟକଃ ॥ ୧॥

ମକାରାକ୍ଷରସଂଭୂତଃ ଶିବସ୍ତୁ ହନୁମାନ୍ସ୍ତୁତଃ ।

ବିନ୍ଦୁରୀଶ୍ଵରସଂଜ୍ଞସ୍ତୁ ଶତ୍ରୁଘ୍ନଶ୍ଚକ୍ରାତ୍ ସ୍ଵୟମ୍ ॥ ୨॥

ନାଦୋ ମହାପ୍ରଭୁର୍ଜ୍ୟେଷ୍ଠୋ ଭରତଃ ଶଙ୍ଖନାମକଃ ।

କଳାୟାଃ ପୁରୁଷଃ ସାକ୍ଷୀଲକ୍ଷ୍ମଣୋ ଧରଣୀଧରଃ ॥ ୩॥

କଳାତୀତା ଭଗବତୀ ସ୍ଵୟଂ ସୀତେତି ସଂଜ୍ଞିତା ।

ତପ୍ତରଃ ପରମାତ୍ମା ଚ ଶ୍ରୀରାମଃ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଃ ॥ ୪॥

(ଶ୍ରୀରାମସ୍ୟ ସର୍ବାତ୍ମକତ୍ଵମ୍)

ଓମିତ୍ୟେତଦକ୍ଷରମିଦଂ ସର୍ବମ୍ ।

ତସ୍ୟୋପବ୍ୟାଖ୍ୟାନଂ ଭୂତଂ ଭବ୍ୟଂ

ଭବିଷ୍ୟଦ୍ୟଜ୍ଞାନ୍ୟତ୍ତ୍ଵମନ୍ତ୍ରବର୍ଣ୍ଣଦେବତାଛନ୍ଦୋରକ୍ଷଲାଶକ୍ତିସୃଷ୍ଟ୍ୟାତ୍ମକମିତି ।

ୟ ଏବଂ ବେଦ ॥

॥ ତାରସାରୋପନିଷସ୍ତୁୟୁକ୍ତୁର୍ବେଦୋ ଦ୍ଵିତୀୟଃ ପାଦଃ ॥ ୨॥

(ଜାମ୍ବବଦାଦ୍ୟଷ୍ଟତନୁମନ୍ତ୍ରାଃ)

ଅଥ ହୈନଂ ଭାରଦ୍ଵାଜୋ ଯୁଜ୍ଞବଲ୍ଲ୍ୟମୁବାଚାଥ କୈର୍ମନ୍ତ୍ରେଃ

ପରମାତ୍ମା ପ୍ରୀତୋ ଭବତି ସ୍ଵାତ୍ମାନଂ ଦର୍ଶୟତି ତନ୍ନୋ ବ୍ରୁହି ଭଗବ ଇତି ।

ସ ହୋବାଚ ଯାଜ୍ଞିବଲ୍ଲ୍ୟଃ ।

ଓଁ ଯୋ ହ ବୈ ଶ୍ରୀପରମାତ୍ମା ନାରାୟଣଃ ସ ଭଗବାନକାରବାଚ୍ୟା
ଜାମ୍ବବାନ୍‌ଭୂର୍ଭୁବଃ ସୁବସ୍ତୁସ୍ତୈ ବୈ ନମୋ ନମଃ ॥ ୧॥

ଓଁ ଯୋ ହ ବୈ ଶ୍ରୀପରମାତ୍ମା ନାରାୟଣଃ ସ ଭଗବାନ୍ନକାରବାଚ୍ୟ
ଉପେନ୍ଦ୍ରସ୍ବରୂପୋ ହରିନାୟକୋ ଭୂର୍ଭୁବଃ ସୁବସ୍ତୁସ୍ତୈ ବୈ ନମୋ ନମଃ ॥ ୨॥

ଓଁ ଯୋ ହ ବୈ ଶ୍ରୀପରମାତ୍ମା ନାରାୟଣଃ ସ ଭଗବାନ୍ନକାରବାଚ୍ୟଃ
ଶିବସ୍ବରୂପୋ ହନୁମାନ୍‌ଭୂର୍ଭୁବଃ ସୁବସ୍ତୁସ୍ତୈ ବୈ ନମୋ ନମଃ ॥ ୩॥

ଓଁ ଯୋ ହ ବୈ ଶ୍ରୀପରମାତ୍ମା ନାରାୟଣଃ ସ ଭଗବାନ୍‌ବିନ୍ଦୁସ୍ବରୂପଃ
ଶତ୍ରୁଘ୍ନୋ ଭୂର୍ଭୁବଃ ସୁବସ୍ତୁସ୍ତୈ ବୈ ନମୋ ନମଃ ॥ ୪॥

ଓଁ ଯୋ ହ ବୈ ଶ୍ରୀପରମାତ୍ମା ନାରାୟଣଃ ସ ଭଗବାନ୍ନାଦସ୍ବରୂପୋ
ଭରତୋ ଭୂର୍ଭୁବଃ ସୁବସ୍ତୁସ୍ତୈ ବୈ ନମୋ ନମଃ ॥ ୫॥

ଓଁ ଯୋ ହ ବୈ ଶ୍ରୀପରମାତ୍ମା ନାରାୟଣଃ ସ ଭଗବାନ୍‌କଲ୍ଲାସ୍ବରୂପୋ
ଲକ୍ଷ୍ମଣୋ ଭୂର୍ଭୁବଃ ସୁବସ୍ତୁସ୍ତୈ ବୈ ନମୋ ନମଃ ॥ ୬॥

ଓଁ ଯୋ ହ ବୈ ଶ୍ରୀପରମାତ୍ମା ନାରାୟଣଃ ସ ଭଗବାନ୍‌କଲ୍ଲାତୀତା
ଭଗବତୀ ସୀତା ଚିତ୍ତରୂପା ଭୂର୍ଭୁବଃ ସୁବସ୍ତୁସ୍ତୈ ବୈ ନମୋ ନମଃ ॥ ୭॥

ୟଥା ପ୍ରଥମମନ୍ତ୍ରୋକ୍ତବାଦ୍ୟନ୍ତୌ ତଥା ସର୍ବମନ୍ତ୍ରେଷୁ ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟମ୍ ।
ଭକାରବାଚ୍ୟ ଉପେନ୍ଦ୍ରସ୍ବରୂପୋ ହରିନାୟକଃ ୨ ମକାରବାଚ୍ୟଃ ଶିବସ୍ବରୂପୋ ହନୁମାନ୍ ୩
ବିନ୍ଦୁସ୍ବରୂପଃ ଶତ୍ରୁଘ୍ନଃ ୪ ନାଦସ୍ବରୂପୋ ଭରତଃ ୫ କଲ୍ଲାସ୍ବରୂପୋ ଲକ୍ଷ୍ମଣଃ ୬ କଲ୍ଲାତୀତା
ଭଗବତୀ ସୀତା ଚିତ୍ତରୂପା ୭ ଓଁ ଯୋ ହ ବୈ ଶ୍ରୀପରମାତ୍ମା ନାରାୟଣଃ ସ ଭଗବାଂସ୍ତପୁରଃ
ପରମପୁରୁଷଃ ପୁରାଣପୁରୁଷୋଽଗମୋ ନିତ୍ୟଶୁଦ୍ଧରୁଦ୍ରମୁକ୍ତସତ୍ୟପରମାନନ୍ତାଦ୍‌ୟମ୍‌ପରିପୂର୍ଣ୍ଣଃ
ପରମାତ୍ମା ବ୍ରହ୍ମୈବାହଂ ରାମୋଽସ୍ମି ଭୂର୍ଭୁବଃ ସୁବସ୍ତୁସ୍ତୈ ନମୋ ନମଃ ॥ ୮॥

(ବିଦ୍ୟାପଠନମନ୍ତ୍ରାର୍ଥଜ୍ଞାନୟୋଃ ଫଲମ୍)

ଏତଦଷ୍ଟବିଧମନ୍ତ୍ରଂ ଯୋଃଧୀତେ ସୋଃଗ୍ନିପୁତୋ ଭବତି ।

ସ ବାୟୁପୁତୋ ଭବତି । ସ ଆଦିତ୍ୟପୁତୋ ଭବତି ।

ସ ସ୍ଥାଣୁପୁତୋ ଭବତି । ସ ସର୍ବେର୍ଦେବୈର୍ଜ୍ଞାତୋ ଭବତି ।

ତେନେତିହାସପୁରାଣାନଂ ରୁଦ୍ରାଣାଂ ଶତସହସ୍ରାଣି ଜପ୍ତାନି ଫଳାନି ଭବନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀମନ୍ନାରାୟଣାଷ୍ଟାକ୍ଷରାନୁସ୍ଥରଶେନ ଗାୟତ୍ରୀଃ ଶତସହସ୍ରଂ ଜପ୍ତଂ ଭବତି ।

ପ୍ରଣବାନାମୟୁତଂ ଜପ୍ତଂ ଭବତି । ଦଶପୂର୍ବାନ୍ନଶୋଭରାନ୍ପୁନାତି ।

ନାରାୟଣପଦମବାପ୍ନୋତି ଯୁ ଏବଂ ବେଦ ।

ତଦ୍ଦିଷ୍ଟୋଃ ପରମଂ ପଦଂ ସଦା ପଶ୍ୟନ୍ତି ସୁରୟଃ । ଦିବୀବ ଚକ୍ଷୁରାତତମ୍ ।

ତଦ୍ଦିପ୍ରାସୋ ବିପନ୍ୟବୋ ଜାଗୃବାଂସଃ ସମିକ୍ଷତେ । ବିଷ୍ଣୋର୍ଯୁପରମଂ ପଦମ୍ ॥

ଇତ୍ୟୁପନିଷତ୍ ॥

ହରିଃ ଓଁ ତସ୍ମତ୍ ॥

॥ ତାରସାରୋପନିଷତ୍ସୁ ସାମବେଦସ୍ତୃତୀୟଃ ପାଦଃ ॥ ୩॥

ଓଁ ପୂର୍ଣ୍ଣମଦଃ ପୂର୍ଣ୍ଣମିଦଂ ପୂର୍ଣ୍ଣାତ୍-ପୂର୍ଣ୍ଣମୁଦତ୍ୟତେ ।

ପୂର୍ଣ୍ଣସ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣମାଦାୟ ପୂର୍ଣ୍ଣମେବାବଶିଷ୍ୟତେ ॥

ଓଁ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ॥

॥ ଇତି ତାରସାରୋପନିଷତ୍ସମାପ୍ତା ॥

